

До Конституционния съд
на Република България

СТ А Н О В И Щ Е

на
Националния съвет
на Българска офицерска легия „Раковски“

относно установяване на противоконституционност и несъответствие с международните договори, по които Република България е страна, на нормите на чл. 40, ал. 1, т. 5 от Закона за защита на класифицираната информация и чл. 165, т. 7 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България в частта „при отказ за издаване, при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация или“

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Националният съвет на Българска офицерска легия „Раковски“ счита, че искането на Президента на Република България и Върховен главнокомандващ на Въоръжените сили за установяване на противоконституционност и несъответствие с международните договори, по които Република България е страна, на нормите на чл. 40, ал. 1, т. 5 от Закона за защита на класифицираната информация и чл. 165, т. 7 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България в частта „при отказ за издаване, при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация или“ е напълно основателно.

Нормата на чл. 59, ал. 1, т. 1 от Закона за защита на класифицираната информация предвижда органът, издал разрешението за достъп до класифицирана информация да отнема издаденото разрешение по писмено предложение на служителя по сигурността на информацията, когато при проверката по чл. 56 се установи, че лицето не отговаря на някои от изискванията на чл. 40, ал. 1. Едно от тези изисквания е срещу лицето да няма образувано досъдебно или съдебно производство за умишлено престъпление от общ характер. Органът, издал разрешението за достъп по силата на закона, действа при условията на обвързана компетентност и няма право на преценка дали образуваното наказателно производство се отразява върху надеждността на лицето, и дали достъпът до класифицирана информация в конкретния

случай ще доведе до застрашаване на националната сигурност и обществения ред. Законодателят дава възможност в някои случаи за преценка на проучващия орган с оглед изискванията за надеждност на лицето от гледна точка на сигурността и за опазване на тайната, но не и при отнемането поради образувано наказателно производство.

От друга страна, ЗЗКИ в чл. 59, ал. 3 и ал. 5 изрично посочва, че отнемането на издаденото разрешение за достъп до класифицирана информация не се мотивира, а се посочва само правното основание, а самият акт не подлежи на обжалване по съдебен ред. Отнемането на издадено разрешение може да се обжалва пред ДКСИ в 7-дневен срок от уведомяването на лицето. В случаите на отнемане поради образувано досъдебно или съдебно производство за умишлено престъпление от общ характер ДКСИ проверява наличието от формална страна на посочените предпоставки. По този начин законът не осигурява право на защита на определена категория граждани, когато са нарушени или застрашени техни права или законни интереси, каквото е изискването на разпоредбата на чл. 56 от Конституцията на Република България.

Допълнителна последица за лицето с отнето разрешение за достъп до класифицирана информация е ограничението да кандидатства за заемане на длъжност или за изпълнение на конкретна задача, свързани с работа с класифицирана информация, за срок три години от отнемането (чл.59, ал.6 от ЗЗКИ).

Конституцията в чл. 31, ал. 3 въвежда презумпцията за невинност до установяване на противното с влязла в сила присъда, а ал. 4 изисква съществуването на гаранции за недопускане на ограничения на правата на обвиняемия, надхвърлящи необходимото за осъществяване на правосъдието.

Действащата правна регламентация води до извода, че отнемането на достъпа до класифицирана информация поради образувано наказателно производство има еднакви правни последици с осъждането за извършено престъпление (чл. 40, ал.1, т. 4 от ЗЗКИ). Дори може да се стигне дотам – лицето, спрямо което е образувано наказателно производство за умишлено престъпление от общ характер, да търпи по-тежки последици от лице, осъдено с влязла в сила присъда. Може лицето да бъде оправдано или наказателното производство да бъде прекратено, но достъпът му до класифицирана информация няма да бъде възстановен автоматично по силата на закона и правото му да заема определена длъжност ще продължава да бъде ограничено с оглед нормата на чл. 59, ал. 6 от ЗЗКИ.

Лицето, спрямо което е образувано досъдебно производство, няма ефективни механизми за защита по отношение на обстоятелството дали

престава да бъде надеждно по отношение на достъпа до класифицирана информация, и дали би застрашило националната сигурност и обществения ред. Освен това в закона липсват гаранции, че благоприятният изход от наказателното производство ще доведе до възстановяване на лицето на отнетото му право на достъп до класифицирана информация. Несъвършенството на закона, изразяващо се в липсата на защитни механизми при засягане на основни права, каквото е правото на труд, нарушава принципа на правовата държава на чл. 4, ал. 1 от Конституцията.

В свое Решение № 3 от 2002 г. по конституционно дело № 11 от 2002 г. Конституционният съд е посочил, че „правото на труд по чл. 48 от Конституцията не означава, че всеки може да работи каквато и да е работа без оглед на своята квалификация. Според Решение № 18 от 1997 г. на КС (ДВ., бр. 110 от 1997) то не е абсолютно и „подлежи на различни ограничения от обективен и субективен характер“. Съдът е посочил надеждността за достъп до класифицирана информация като вид специфична квалификация, която е свързана с националните интереси на страната. Според Конвенция № 111 от 1958 г. „не се смятат за дискриминационни мерките, които засягат лице, което е обект на законно подозрение, че се занимава с дейност, която вреди на сигурността на държавата“. Българското законодателство обаче не въвежда такова изискване, а необоримото предположение, че образуването на всяко наказателно производство за умишлени престъпления от общ характер води до извода за ненадеждност на лицето и вреди на сигурността на държавата. За военнослужещите съгласно разпоредбата на чл. 165, т. 7 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България отнемането на достъпа до класифицирана информация има за последица ограничаване на правото на труд и лишаване от качеството на военнослужещ. Военнослужещият се лишава завинаги от това си качество, тъй като законът не предвижда възстановяване при оправдателна присъда или прекратяване на наказателното производство.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С оглед на гореизложеното моля да постановите решение, с което да установите противоконституционността на чл. 40, ал. 1, т. 5 от Закона за защита на класифицираната информация и на чл. 165, т. 7 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България в частта „при отказ за издаване, при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация или“.

Национален съвет
на Българска офицерска асоциация „Раковски“

